

Рассмотрено состояние молочного козоводства Франции, в частности, региона Пуату-Шарант и его департаментов, поголовье козьего стада и количество производимого козьего молока. Проанализированы структура собственников и наемных рабочих на козьих фермах.

Козы, молоко, козы фермы, предприятия.

The state of the dairy goat breeding of France, Poitou-Charentes region and its departments. Considered herd goat herd goat milk quantity produced. The structure owners and laborers on goat farms.

Goat, milk, goat farm, enterprise.

УДК 657

ПРИНЦИПИ ТА ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Л. В. Коваль, кандидат економічних наук

Н. Ю. Усенко

Вінницький національний аграрний університет

Досліджено питання сутності «облікова політика». Узагальнено принципи формування облікової політики, як основи ведення бухгалтерського обліку на підприємстві з метою забезпечення інформацією всіх користувачів. Визначено чинники, які мають найбільший вплив на формування облікової політики.

Облікова політика, принципи облікової політики, організація бухгалтерського обліку, чинники формування облікової політики.

Без досконалої організації бухгалтерського обліку розвиток ринкової економіки неможливий. Тому, опираючись на Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність», підприємства самостійно обирають облікову політику, що сприяє появі особливостей ведення бухгалтерського обліку.

Організація роботи підприємства та облікового процесу починається з формування облікової політики. Ретельно продумана облікова політика забезпечує ефективну фінансово-господарську діяльність підприємства, а також максимальний ефект від ведення обліку. Основою для прийняття рішень про облікову політику має бути формування повної, достовірної, правдивої інформації, яка максимально ефективно розкривала б інформацію про діяльність підприємства для зацікавлених осіб-користувачів. Проблема дослідження зумовлена тим, що при розробці облікової політики необхідно керуватися не тільки специфічними, властивими для бухгалтерському обліку принципами, але й загальними

організаційно-управлінськими, які впливають на чинники формування облікової політики [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчить аналіз останніх досліджень, принципи та чинники впливу на облікову політику недостатньо розкрито в роботах вчених. Особливо це стосується чинників впливу на облікову політику. Проте, формування облікової політики, її реалізацію, основні принципи та методи розглядали такі відомі фахівці в галузі економіки, як Ф. Бутинець, З. Гуцайлюк, П. Житний, Л. Ловінська та інші. Однак і сьогодні між теоретичними аспектами і практикою формування облікової політики існує величезний розрив, адже не існує точного, єдиного, повного визначення як облікової політики, так і факторів, що впливають на її формування

Мета дослідження – визначення чинників формування облікової політики для ефективного функціонування та організації обліку суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. «Облікова політика підприємства» – термін, що почали використовувати українські спеціалісти наприкінці 80-х років минулого століття.

За Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» облікова політика – «конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансових звітів» [4].

Основною метою облікової політики є забезпечення якісною обліково-економічною інформацією про основні засади фінансово-господарської діяльності підприємства, яка використовується для складання й подання науково обґрунтованої фінансової звітності. Теоретичною основою облікової політики є положення теорії бухгалтерського обліку з проблем збирання даних, опрацювання інформації, використання облікових процедур (оцінка, відображення на рахунках, ведення синтетичного та аналітичного обліку, способи виявлення й усунення помилок, правила складання балансу та звітності тощо) [8].

Облікова система – це своєрідний механізм підготовки та відображення інформації про фінансово-майновий стан підприємства. Як відомо, методична база ведення бухгалтерського обліку складається з використання первинних облікових документів, оцінки, калькулювання, організації обліку, контролю, підготовки та складання звітності. Створення цілісної системи обліку передбачає активне застосування елемента її регулювання – облікової політики підприємства. Тому облікова політика – це вибрана підприємством, з урахуванням встановлених норм та особливостей, методологія бухгалтерського обліку, спрямована на досягнення його цілей і завдань і яка використовується з метою забезпечення надійності фінансової звітності та якісної системи управління [5].

Часи, коли визначення облікової політики на підприємстві обмежувалося комплексом основних (стандартних) параметрів обліку

і звітності, механічно переписаних із законодавчих циркулярів (таких як порядок нарахування зносу за основними засобами і МШП, порядок звітності підзвітних осіб тощо), минули назавжди. Ринкові методи господарювання потребують досконалих, конкретних і незмінних правил ведення бухгалтерського обліку та звітності на підприємстві. А встановлення таких правил, у свою чергу, потребує наукового аналітичного підходу, глибоких маркетингових досліджень, зваженої та далеко-глядної кадрової політики, поєднання інтелекту й досвіду працівників підприємства [3].

Головною складовою облікової політики є принципи, що визначаються як базові концепції відображення діяльності в обліку, проте, оскільки в економічній літературі немає єдиного підходу до принципів формування облікової політики, науковці намагаються самостійно визначити пріоритетні шляхи її розвитку.

Так, М. С. Пушкар зазначає, що при складанні звітності необхідно дотримуватися таких принципів облікової політики:

- не змінювати засад облікової політики щодо відображення певних фактів господарської діяльності протягом року;
- повністю відображувати в обліку за звітний рік усі факти господарської діяльності;
- правильно відносити доходи і витрати до звітного періоду відповідно до рахунків обліку;
- гарантувати тотожність даних аналітичного і синтетичного обліку та залишків по рахунках [7].

Однак не варто забувати і про специфічні принципи облікової політики. На основі праць вітчизняних економістів можна дійти висновку, що їхні думки збігаються лише щодо таких чотирьох основоположних принципів облікової політики:

1. Принцип безперервності передбачає послідовність облікового, контрольного та аналітичного процесів під час розв'язування конкретних завдань.

2. Принцип пропорційності потребує правильного співвідношення між різними елементами та об'єктами організації, зокрема обчислювальної техніки, кваліфікаційного складу виконавців.

3. Принцип прямоточності полягає у раціональній організації інформаційних потоків між учасниками облікового процесу.

4. Принцип ритмічності полягає у рівномірному надходженні даних та виході інформації [2].

Крім того, звертають увагу й на такі основні принципи бухгалтерського обліку як:

- обачність – застосування у бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;
- повне висвітлення – фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій і подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі;

- автономність – кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим, особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства;

- послідовність – постійне (з року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності;

- безперервність – оцінка активів та зобов'язань підприємства, здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати й надалі;

- нарахування та відповідність доходів і витрат – для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, які було здійснено для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів;

- превалювання сутності над формою – операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;

- історична (фактична) собівартість – пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;

- єдиний грошовий вимірник – вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства в його фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці;

- періодичність – можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності [6].

Рішення про використання принципів організації обліку приймають керівник підприємства та головний бухгалтер самостійно.

Облікова політика підприємства формується на основі сукупності основоположних принципів і правил, вибір для використання яких потребує системного підходу з метою максимальної оптимізації. Тому слід при виборі облікової політики враховувати фактори впливу:

а) форму власності та організаційно-правовий статус підприємства (державне, приватне, акціонерне товариство); галузеву належність і вид діяльності (промисловість, будівництво, торгівля, сільське господарство); організаційну структуру управління і наявність структурних підрозділів; розміри (масштаби діяльності, обсяг продажу, кількість персоналу);

б) поточні й довгострокові цілі підприємства (залучення додаткових фінансових ресурсів, зміцнення конкурентних позицій на ринку, здійснення інвестиційних програм, підвищення котирувань акцій);

в) особливості діяльності – виробничої (технологічна структура, споживані ресурси), комерційної (організація постачання і збуту, системи й форми розрахунків, взаємини з покупцями), фінансової (взаємини з банками та іншими фінансовими інститутами, податковою системою), управлінської

(структура, незалежність від власників, звітність перед ними, рівень технічного забезпечення, у тому числі комп'ютерною технікою);

г) кадрове забезпечення – рівень кваліфікації персоналу (досвід, навички, ступінь розуміння задач і проблем, які стоять перед ним, здатність їх вирішувати);

д) господарська ситуація – розвиток інфраструктури ринку, стан господарського, податкового, бухгалтерського законодавства, сприятливість інвестиційного клімату.

Вітчизняні науковці однозначно не визначили чинники, що впливають на облікову політику, тому в економічній літературі вирізняють кілька класифікацій. Серед них значне місце займає поділ чинників на основні групи:

1. Чинники зовнішнього ринкового середовища.

2. Чинники внутрішнього середовища виробничої системи [2].

До складу цих груп входять такі основні підгрупи чинників, як економічні, організаційні, політичні, правові, соціальні та екологічні. Усі підгрупи чинників мають однакову класифікацію, проте підгрупа зовнішніх чинників має непрямий вплив на формування облікової політики виробничої системи, тоді як підгрупа внутрішніх чинників має безпосередній вплив на формування облікової політики конкретного підприємства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз наведених факторів дасть можливість керівництву сформувати оптимальний варіант облікової політики з урахуванням усіх особливостей підприємства, зважаючи на специфіку його діяльності. У Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» не зазначено чітких правил формування облікової політики, тому керівник і головний бухгалтер підприємства самостійно обирають принципи, опираючись на специфіку діяльності та організаційну форму. Економічною основою облікової політики є забезпечення поступового економічного розвитку. Тому головним завданням підприємства є розробка методичних та організаційних підходів до облікової політики, яка дасть можливість максимізувати ефективність використання фінансових та матеріальних ресурсів з урахуванням змін ринку відповідно до діяльності підприємства.

Список літератури

1. Бондаренко О. М. Проблеми формування облікової політики. Напрямки її удосконалення/ О. М. Бондаренко, М. П. Білан // Вісник Хмельницького національного аграрного університету. – 2011. – № 2. – С.101–106.

2. Касич А. О. Еволюція наукових підходів до формування облікової політики підприємства / А. О. Касич, О. В. Онищенко // Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. – Вип. 1/2013 (78). – С. 172–180.

3. Криворучко Н. Є. Вибір облікової політики на підприємстві [Електронний ресурс] / Н. Є. Криворучко. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/18_DNI_2010/Economics/69135.doc.htm

4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minfin.gov.ua

5. Піскунова Н. В. Принципи формування облікової політики та чинники впливу на її вибір / Н. В. Піскунова // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". – Економіка, 2013. – Вип. 23. – С.174–177.

6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України № 996-XIV від 16.07.1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

7. Пушкар М. С. Теорія і практика формування облікової політики: монографія / М. С. Пушкар, М. Т. Щирба. – Тернопіль : Карт-бланш, 2010. – 260 с.

8. Ягмур К. А. Принципи побудови облікової політики підприємства [Електронний ресурс] / К. А. Ягмур, Г. І. Монастиренко. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/15_NPN_2009/Economics/46816.doc.htm

Исследован вопрос сущности "учетная политика". Обобщены принципы формирования учетной политики, как основы ведения бухгалтерского учета на предприятии с целью обеспечения информацией всех пользователей. Определены факторы, имеющие наибольшее влияние на формирование учетной политики.

Учетная политика, принципы учетной политики, организация бухгалтерского учета, факторы формирования учетной политики.

Investigated the question of essence "accounting policies". Summarizes the principles of accounting policies as the basis of accounting in the enterprise to provide information to all users. Identified factors that have the greatest influence on the formation of accounting policy.

Accounting policies, principles of accounting policies, accounting organization, formation factors of accounting policies.

УДК 657.37:

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

О. В. Коваль, кандидат економічних наук

К. Ф. Лебєдєва, студентка

Вінницький національний аграрний університет

Розглянуто стан розвитку бухгалтерського обліку в Україні та основні напрями трансформації фінансової звітності відповідно до вимог міжнародних стандартів. Визначено, що перехід України на МСФЗ сприяє поліпшенню інвестиційного клімату в Україні.

Міжнародні стандарти, бухгалтерський облік, фінансова звітність, управління.